

Paulus mo surat ahana

Timotius hup

1 1-2 Ano dang t̄in̄inak de walasna Timotius Bak hap, Paulus onakon:

Dawem! Zen Alap mo dwam gwibin sin ki lwak, zep kirekam Kristus asa dam tasik̄i– dekam de h̄endep de gw̄en hap de ol dawemsa gol halada gwen hapye, men kirekam Alap gu-gubiridakake, Yesus Kristus hon de ̄engaya gwen hap dena.

N̄ere mae mo Bian Alap ne Bian Yesus Kristus ne sa kwasang-kwasang zemka mam tangankam ebe hap ol gweblala. Hen em z̄ere nik mo taha terenak esa gw̄e gwera.

Timotiussu kim udobe naban dikim gw̄e gwen hap t̄it̄i takake:

3 Em kim Kristussu tāibliblaka, dekam zebe gw̄eka– san de are mo walas w̄e tan tangan. ̄Ee in zeb̄e ebon onakon hen-henkam Alap hap dawemna gol gweblanan, hen zeb̄e yaklam denaban kam denaban ebe hap Biansa abe ta tine gwenan. Sap ̄ee hen are mo auyan-aza osan̄e ang gwe-gwenan, in zeb̄e alp gwe tine gwenan– enho kles gwes̄in sr̄emkam de Alapsa abe ta tine gwenkamye. **4** Timotius, ̄ee namāe eno nwe go-hona enlala gwe-gwizim'in– men kime aban syak ̄e'anka, dekam denaye. ̄Ee in zeb̄e tangan emsa de etan zertowen hap dwam gwe-gwe'an, sap zen dekam tangan sa ano isrip-srina taman kin̄il. **5** Hen ̄ee mae hab̄e ebon onakon Alap hap dawemna gol gweblanan: Sap ̄ee mes̄e eno enhona anakan tame tak, “Zen eiwa tangankam Yesussu tāibliblaka. ̄Ek enkam hom.” Ere mo anena Yunike hen we abuna Lois Bak ne hen kirekam lāibliblak, zen zebe em hen z̄eno nik mo kim tāiblibla'ara.

6 Zen in zeb̄e emsa enlala sobla'an: ̄Ee men dekam̄e ep tahana tehabla inek, dekam mensa sosonna Alap ebe hap golblaka, desa em syauk mo kim bubung gul gwen.^a **7** Sap Alap z̄ere mo

^a1:6 1Tim 4:14

Enhona mensa nöp zer gwizimmnira, zen airänni tawa naka hom. Zen sosen enna, kwasang-kwasang enna, hen zënaka de zerinik gwe-gwenna. Zep Zen de nëbon mae ing gwe henkam, nen kirekam esa hen lowehe gwer.

⁸ Zep bahem saher gwe-gwen– Bian Yesus hup de olsa de tonbirida gwen hapye. Hen bahem anakare hap saher gwe-gwen, “Paulus bwinak gwë'ara.” Sap ëe Bian mo ol dawemsa de golasas gwe-gwen jal habë awe gwë'an. Sosonna mensa Alap nöp gol gwizimmnira, desa en em blol gwe-gwibin– anakare enlala naban, “Ëe hen sap asa Bian Yesus hup de jal hap Paulus mo kim karekna goltowe gwer.”^b ⁹ Nen kirekam de enlala naban nen lowehe gwen, sap Alap mes nësa ngaya tabirki hen nësa kwang guludaka– dekam de enho lalak enkam zëre en onak lowehe gwen hapye. Nen home banakare maesa syal eibik– dekam de Zen nësa ngaya tabin hip denaye. Hwëna zëre mo kwasang-kwasang hap ki kirekam nësa kalang gwibiridaka. Zen orep mes nësa kirekam Kristus onakon kwasang gwibirida'anka– men dekam hëndep okamana ansa syal gwibir srëm gwe'ankake.^c

¹⁰ Hwëna Zen nër hom nöp zëre mo kwasang-kwasangna insa goltreizimki– nësa de ngaya tabin hip de Zini insa kim zer sonezimkike. Sap nen menkam eine juwen zi mo ora san ëgwa ha'ak, hwëna Yesus zep orana insa tayalsiki. Dekam zep hwëna zëre mo ol dawemkam nëbe mae hap hëndep de ëngaya gwen hap de orana sal tazimki. ¹¹ Asa in zep dam tasiki hen zer soneka– dekam de ol dawemna insa gol halada gwen hap hen tawa ta gwibin hip. ¹² Ëe in zebë karekna goltowe gwenan, hëndep angkam zebë bwinak awe gwë'an. Hwëna ëe homë kire hap saher gwe-gwenan, sap ëe mesë Biansa tame tak– men Zëbonë yaing gwe kini gwenanye. Zep ëe tawana: Zëre mo nganak de syala men zep asa taibliblaka, Zen sa desa kara gul gwera– hëndep zëre mo lwa halzan yaklanak de hata'ak.^d

¹³ Timotius Bak, eno tawa tabinni, zen diki are mo tawa tabin sin de ang gwek. Dekon bahem golsyalhe gwen. Zep Kristus en osan em dam gwesikhhal gwen, dekam eno Biansa de taibliblan hap de enlalana sa mam gwera, hen zëno kim esa

^b 1:8 Rom 1:16, 2Tim 2:3, 2:9 ^c 1:9 Ef 2:8-9, Tit 3:4-5

^d 1:12 Ayat 12 mo aumwa topnak awe, zëno dam gulsunnu dan-dan. Ahana anakan: Zep ëe tawana: Are mo enhona mensaë zëno tahanak drënek, Zen sa desa kara ta gwera– hëndep zëre mo lwa halzan yaklanak de hata'ak. (Mzm 37:5)

aha zisi kwasang gwibirida gwer. ¹⁴ Alap mo Enhona Zen man nesa golölowehe gwenda, zep zëno sosonkam emki dawem enkam ere mo syala insa kara gul gwen– Zen men kire hap emsa taïblihlakake.

¹⁵ Ena mese abe hap dena ansa salka: Tingare Asiak de Kristen zini, men zen sap menkam asa bwinak du në gweblak, zen mes asa hli dasik. Hëndep aumwa hap Pigelus Bak ne Hermogenes Bak ne asa hli laka. ¹⁶⁻¹⁷ Diki Onesiforus Bak Swe, zen en nama maka asa zergwë gwe'ara. Zen hom ano bwinak de gwënna an hap saher gwe-gweka. Hëndep zen kim Romak awe hata zaka, zen man asa të gwebla'anka, hëndep ki zep asa hla taka. Zen man asa sam tasik gwe zaka, hen ano enlalasa ap tatete ta gwebla zaka. Zen diki Bian sa kwasang-kwasangna zëno we wal walas hap gol gwizimdi. ¹⁸ Ena tawana: Zen hen Efesusk dawemkam ano tahana ap zitrï so gweblaka. Zep diki Bian Yesus sa zëre mo kwasang-kwasangna zëbe hap mam gulblula– Zen de etan lwahal zankam.

**Timotius dikim jana nabare zi mo kim
tatetekam gwë gwen hap de ol:**

2 Zen zep, tane tol, emki Kristus onakore kwasang-kwasangnak tatem zaun. ² Mensa abon onak zi beya mo ngirinnik sane gwe-gweka, zen desa em hwëna aha zi hip etan ayang gul gwizimdin. Ere mo anakarekam de taïlëbiridan zi hip em ayang gul gwizimdin, “Zen sa hwëna aha zi hip etan ayang nul gwizim.”

³ Anakare enlala naban emki tatem zaun: “Ëe an hen zen ahana– Kristus mo jana nabare zi niye. Ëe sap asa hen zëbe hap de jal hap karekna goltowe gwer.” ⁴ Jana nabare zini zen mam zik mo gubiridan en san ang ta gwenan. Zen bëjen aha syalak ëhir-hir gwen, sap zen man mam zik dikim sam gwesibirida gwen hap ëdwam gwe-gwenan. Zep emki hen kirekam nëre mae mo Mamna Kristussu enlala gwe-gweblan. ⁵ Men ki hen bolasa de asyas gwe-gwibin zini: Zen de peraturan san ang ta gwen srëmkam, zen bëjen asyas hap de hadiana insa gul irin. ⁶ Ahana hen ki: Nga syal gwe-gweblan zini, syal-syal wenya, zen zen sa lamkam ngana in kore eini dawemkam gul iri. ⁷ Ano ola ansa emki enhonak lonen. Alap dekam sa ebe hap golblala– dekam de kitak tame gun hup denaye.

⁸ Em de tatem zaun hup, diki Bian Yesussu em anakan enlala gwe-gweblan: Zen teipsin zini Daud Bak onakon saltilki, hwëna Desa man dak. Hwëna Alap zep etan tin nikon ngaya taka– ëe men kirekamë zëbe hap de ol dawemna gol halada gwenanke. ⁹ Ëe in hen zebë angkam jal zi makan bwinak awe karekkam gwë gwenan. Hwëna Alap onakore ol dawemsa bëjen bwinak mat gulsun. Zen wet sonkam. ^e ¹⁰ Hwëna ëe an zebë anakare enlala hohle tan naban gwë gwenan, “Ëe sap asa karekna goltowe gwer. Diki mensa Bian Alap Kristus onakon de ëngaya gwen hap dam tasibirki, zen dikire kitak Bian zëre mo sërkam de ngatannak yaing gwëk– zao deka hëndep denaban lowehe gwëk.” ^f ¹¹ Zep nen dikim tatem yaun hup, Kristen zini nëno mae mo kirekam de taiblibinni ansa nen enlala ei gwibin:

“Kristus sa nësa hëndep denaban golëlowehe gwera– nen de anakan ëenlala gwe-gwenkamye, ‘Yesus kim tilki, Zen abanë lik.’

¹² Nen de tatem ëzaunkum, nen esa lamkam Yesus zëre mae han irik il gwer.

Hwëna nen de zi mo inik Yesussu anakan zabebankam, ‘Ëe an Zëbon de ang gwe-gwen zisi hom,’ ki hwëna Zen hen sa nësa gubiridala, ‘Zen Asa de ang gwe-gweblan zisi hom.’ ^g

¹³ Nene Yesussu de taibliblan nakon etan ësin gwe hana'ak, hwëna Yesus nama sa zëre mo nësa de gu-gubiridan ola syal gwe-gwibir-zimdi. Sap Zen hom wet gwesik gwenda. Zën sa nësa etan tatete ta gwibiri.” ^h

Kristus mo nganak de dawemkam syal gwe-gwen hap de ol:

¹⁴ Emki Kristen zisi anakan enlala sobirida gwen, “Ëe Bian Alap mo nwenakë emsa titi tabi'in: Bahem Alap mo olak de ol-gunsu keisa-keisa gwe-gwibin.” Kirekam em titi ta gwibin, sap kirekam de keisa-keisa gwibinni, zen waba hap. Sap zen kire nakon zëre mae mo Biansa de taibliblan nakon ëalttil gwenan. ⁱ ¹⁵ Dawemkam emki alp gwe-gwen– dekam de Alap emsa anakan sam gwesik gweblan hap, “Zen dawem enkam ano

^e 2:9 Plp 1:12-14 ^f 2:10 Kol 1:24 ^g 2:12 Mat 10:33, Luk 12:9, 1Ptr 4:13-14
^h 2:13 Rom 3:3-4, Bil 23:19 ⁱ 2:14 Tit 3:9, 1Tim 4:7

nganak syal gwe-gwe'ara.” Dam-dam enkam em Alap onakore ol dawemkam tawa ta gwibin. Dekam em molye zère mo nwe kara gwennak saher gweka. ¹⁶ Auhu-kama enlala zi mo totore tawa tabinsi emki langa gulsun. Sap kire ol san de ang tankam, dekam zini Alapsa man langa dasik gwenan. ¹⁷ Kirekam de tawa tabinni, zen men kiye– kwae yala. Himeneus Bak ne Piletus Bak ne zen kirekam de kwae naban. ¹⁸ Zen mes eiwa de ola kon olsyal heka– anakan de yasik la gwibinkim: “Kristus molya emsa juwen nakon ngaya tabirki, sap zisi de kirekam juwen nakon ngaya tabin hip dena mes lwak.” Zëno nik mo ol san de ang tankam, zep hëndep ahakon Kristussu de taibliblan nakon etan lwan dahak.

¹⁹ Hwëna nen de zë tatem ëzauk gwen hap dena, Alap mes gol bol te makan nëbe mae hap ik gilzimki. Zen Kristus– nëno mae mo gol bol te makare Zi niye. Zëbon onakon zebe anakan dam ulsuk gwenan, “Bian mes zère mo hlil irin wenya nëno mae mo bosem-sena kitak tawa gwibiridaka,”^j Ahana dam gulsunnu hen anakan, “Men zen ëgu gwenan, ‘Ëe an Biansa de ang gwe-gweblanna,’ hwëna karek gol gwensa zen baes tan.” ²⁰ Men kiye, te-ala beya zi mo golak de piringni: Ahakon emaskam dena hen perakkam dena. Hwëna ahakon hen ki totore piringni– kama ngatdarakkam dena hen tenya korena. Totore piringni, zen mwin-mwankam dep dena. Hwëna dawem-dawem wenya, zen tembane yawal ennak dep dena. ²¹ Zep hen kirekam, men nara zère mo enhosa kirekam-kirekam karek nakon lalak tanna, zen sa Alap mo nwenak gwëra– san de emaskam de piringni kiye. Bian sa desa sam gwesiblibla, hen syal dawemsa sa zep wei yul soneblala, sap zen kire hap mes hohle gweka.

²² Zen in zep, Timotius Bak, emki wal sei-siwir mo hole-hle enlalana langa tasik gwen. Hwëna a kire orasa em të gweblan:
 Dekam de dam-dam enkam gwë gwen hap dena,
 Biansa dikim dawemkam taibliblan hap dena,
 dekam de aha zisi kwasang gwibirida gwen hap dena,
 hen aha-ere enlalakam de lowehe gwen hap dena.

Sap tingare zini men zen enho zon tasiblin naban Bian Yesussu betek në gweblanan, zen kirekam lowehe gwenan. ²³ Enlala joblo-top zi mo ëkeisa-keisa gwe-gwen san em bahem ang gwe-gwen. Zen waba hap. Ena tawana: Zen dekon zini ëdarak

^j2:19 Bil 16:5, Yoh 10:3-5, 10:14-16, 10:27

gwe-gwenan. ²⁴ Hwëna Bian mo nganak de syal ta gwen zini, nen bap nen ëdarak gwe-gwen, hen bap nen nabakam jal ta gwen. Nen diki enlala sae-sae naban nen eiwa de enna kim tawa ta gwibin. ²⁵ Zini men zen nëbon mae onakon ëdrak gwe inehal gwenan, nen hwëna ol sin-sinkim nen etan eiwa de ora san dep titi ta gwibin. San ha dekam Alap sa zëbe mae hap dekam de ëhalen hap dena golzimdi – hen eiwa de ora san dikim etan lwanda han hap denaye. ²⁶ Zen eiwa mes dowal mo kigi mo zolak ëkyanhek, in zep zëno dwam gwibin sin ang ta gwenan. Hwëna nen de kirekam mas gwibirida gwenkam, Alap wëhë golzim'inka? – dekam de enlala mamakna insa tapbla tan hap denaye.

Aumwa hap de yaklanak dep de ol zim-zim:

3 Hwëna ansa emki enlala gwe-gwibin: Aumwa hap de yaklana an zen angkam lwa se'an, dekam okamana an sërkam tangan sa karek gwe zaher.^k ² Sap dekam zini beyakam sa anakan lowehe gwer:

zëre en mo timsi de ngalap gwe-gwibin,
te-alasa de ensa lwa gweblan,
zëre en mo boresa de mam gul gwen,
sërkam de zëna-zëna gwe-gwen,
aha zisi de lamang ta gwibin,
an-bi zemka bëjen betek gwizimdin,
Alapsa bëjen enlala gwe-gweblan,
wal bose zemka bëjen anakan gublun, “Ema tol asa
sam tala.”

³⁻⁴ Hen bëjen kwasang gwibiridan,
zi bosyan hap de jalsa lam gul gweblan,
boton ol gol halada gwen,
wal bosyansa de golëgu gwen,
darak sosen,
zënaka bëjen zerinik gwen,
dawem enlalasa bëjen zer irin,
bolte-bolte enlala enkam de gwë gwen,
totore-totorekam de gwë gwen,
syang-syang enkam de lowehe gwen,
hwëna Alapsa bëjen enna lwablan.

^k 3:1 1Tim 4:1

⁵ Kire zini zen ëk enkam anakan ëgu gwenan, “Ëe an Kristen zi.” Hwëna zen man baes ta gwenan– Alap de zère mo sostonkam zëno mae mo lowe hensa li yul sone gwizimdin hipye. Zep kirekam de zisi emki langa tasik gwibin.^l

⁶ Ahakon hen we walsya gol-gol san aningkim yasik da gwibirin. Zen anakare we walsya karek san dep titi da gwibirin:
 enlala sin-sin wenya,
 enlala hole-hle beya wenya,
 hen kirekam-kirekam karek hap de enlala ëdowe
 hanan wenya.

⁷ Kirekam de we walya man ësam gwesik gwenan– ol ësesa de ësane gwe-gwen hapye. Hwëna zen bëjen anakan klis gun, “An eiwa dena. An boton.” ⁸ Men kirekam orep Yanes Bak ne Yambres Bak ne^m Musasa tru-tru ul gweblaka, zep yasik tabin hip de zini in hen kirekam angkam eiwa de tawa tabin nik tru-tru nul gwe'an. Zen mes enlala nakon ëhaï gwëk. Zen mes tangan Kristen zi mo taïbli bin nikon ëlanga gwesik, hwëna totore tawa tabinsi daïbli gwibirin. ⁹ Hwëna kire zisi molya holokam ang neibirida gwëk. Sap nabakam sa anakan dam dasik gwibir, “An enlalana joblo-topna,”– men kirekam hen orep de auyan-azana zi darena insa dam nosusukke.

Timotius de kirekam Alap hon tal gwesin hip de ol:

¹⁰ Hwëna Timotius Bak, em ano tawa tabinni tawana– hen ano gwëna, hen ano dwam gwibinni dekam de enhokles gwesin srëmkam gwë gwen hap denaye. Hen em mese asa anakan tame taka,

“Zen Biansa de taïbli blannak tatem zauk gwenda.
 Wal bose wal zemka de kwasang gwibirida gwen hap
 alp gwe-gwenda,
 hen nabakam hom jal gwe-gwenda.”

¹¹ Asa kim Yesussu de taïbli blan srëm wenya ëna Antiokiak, Ikoniumk, hen Listrak karek da gwëk, dekam em hen zëwe gwë'anaka.ⁿ Zep em mese dekam asa anakarekam kara ta gwëka, “Zen sap kareksa goltowe gwenda, hwëna nama tatetekam zauk

^l3:5 Mat 7:15, 7:21, Tit 1:16

^m3:8 Yanes Bak ne Yambres Bak neka, Yahudi zini kirekam bose nosok Mesirk de meiyer golzauk gwen zi darena– men zen Musasa tru-tru ul gweblakake. (Kel 7:11, 7:22, 9:11)

ⁿ3:11 Kis 13:14-52, 14:1-20

gwenda.” Hëndep dekam man Bian tūngare abe hap de jal zi mo taha nakon asa zeser sone gweka. ¹² Asa en molya kirekam nē gweblak. Hwēna tūngan men zen Kristus hon de étal gwesin hip édwan gwe-gwe'an, desa hen kirekam sa karek da gwibir. ¹³ Hwēna enlala karek zini hen yasik tabin hip de zini sa etan zēre mae mo karek-karekna esek nulse zahe gwer. Zen sap aha zisi yasik da gwibirin, hwēna zēna hen hom anakan tame nul gwenan, “Hare ēe an syauk sun dep am gwē ha'an.”

¹⁴ Zep tane tol, men desa emsa tawa da gwek, em mese hēndep dawemkam taiblibirki. Zep zen zēwe en tatem zauk. Sap ēe in zen emsa tawa la gwek, em mese dawemkam asa tame tabirki. ¹⁵ Em betek nakone Alap mo ola tame gulku. Alap mo ola, zen dekon zep enlala blala hata gwenda, dekam zep zini ēngaya gwen hap de orana dam dasik gwenan– Kristus su de taibliblankam. ¹⁶ Sap Alap mo ola mensa ale nuk, zen kitak Alap zēre mo Enho nakore naka. Hen zen dawem tanganna–

dekam de tawa ta gwibin hip,
oto tasik gwibin hip,
halen ta gwibin hip,
hen ora dawem san dikim dam tasik sone
gwibin hipye.^o

¹⁷ Alap mo nganak de syal ta gwen zini, nen de desa enhonak lone gwenkam, dekam esa anakan tame ul gwer, “Ēe kirekam asa syal gwe-gwer.” Hen banakare maesa de goltowe gwenkam, dekam nēno mae mo enlala blala sa sowehe gwer.

4 Timotius Bak, ēe ola ansa Alap mo nwenakē ebe hap hli yulblu'an– hen Yesus Kristus mo nwenak, men Zen sa zēre mo irik ginsī golhata zalake. Zen sa dekam juwen wenyaka hen nama de ēngaya gwen wenyaka klis gul zula. Zep Timotius Bak, Eirzi-Bia yawal mo nwenak ēe ama emsa gublu'an: ² Alap mo olsa em tonbirida tine gwen– sap sane gwen hap de édwan gwennak, sap édwan gwen srēmna. Emki dekam oto tasik gwibin, hen udobe naban jalse gwibirida gwen, hen titi ta gwibin, hen ol sin-sinkim em dawemkam tawa ta gwibin. ³ Sap molya holo gwek, dekam sa zini anakarekam lowehe gwer:

Eiwa de tawa tabinsi de ēsane gwenna sa baes tal,
hwēna zen guru-guru ēsesa sa beyakam deibirida
gwer.

^o3:16 Rom 15:4, Heb 4:12

Desa sa hwëna nenbirida gwer, “Asa are mae mo dwam gwibin en san tawa la gwibik.” Zep sa hëndep zëre mae mo hole-hle en san tawa da gwibir.

4 Zen dekam sa hwëna eiwa de olsa de ësane gwe-gwen hap zëno mae mo ini ëmat-mat gwizim.

Hwëna auyan-aza zik mo ëpba olsa sa srën li nul sone gwer– dekam de zëre mae mo dwam gwibin dërek san dep syan nahlan hap.

5 Hwëna Timotius Bak, emki enaka kara ta gwen. Kareksa de goltowe gwennak tatem em zauk gwen. Yesus mo bosesa de salbin srëm zi sin dep emki ëngaya gwen hap de ol dawemsa golzim halada gwen. Em Alap mo nganak de syal gwe-gwen zi, zep syala insa dawem enkam em sul sonen.

6 Sap ëe nabakam asa emsa hli tal, hen ano kala nabakam sa wet sol– men kiye, dombasa de Alap hap zïp soblanna.

7 Ëe mesë are mo syala sul sonek. Ëe jana zi mo kimë Yesus hup de ol dawemna golasas gwe-gwek. Yesussu de taïbli'blan nakon homë mae syalhek. 8 Ëe insa kirekam tatem zauk gwek, zep angkam abe hap de mire sigina Bian man ap golkara gwebla'ara. Yesus Zen dam-dam enkam de klis gun hup de Zini Zen. Zen kim de nësa klis gu'un zaka, Zen dekam sa abe hap golblala. Abe en hap molya golblaka, hwëna tïngan men zen zëre mo lwa halzan hap de yaklana anakan enlala në gwebla'anke, “Diki nabakam zen ki lwan,” Zen zëbe mae en hap sa kap tazimdi.

Paulus kim syal betekna Timotius hup golblakake:

9 Emki dawemkam alp gwen– dekam de nabakam asa duweblazan hap. 10 Sap Demas Bak mes asa hli ta guk halka. Zen auhu-kamana ansa ensa lwa gwibi'ira, hëndep zep Tesalonika san dep heya gweka. Ëe mesë Kreskes Baksa Galatia san dep zer sonek. Hen Titus Baksa Dalmatia san debë zer sonek. 11 Lukas Bak en hanë nama ë'an. Markussu kwang ta kinzi. Sap zen airis– ano tahasa de tri son hapye.^p 12 Ëe mesë

^p 4:11 Markus in san ha zëno aha bosenä Yohanis? Zen san ha men zen nonol ol dawemsa de goltën dannak Paulus ne Barnabas neka heya gwenkam hli so guk halkake? (Kis 12:12, 12:25, 13:13, 15:37-39)

Tikikus Baksa Efesus sun dep zer sonek. ^q 13 Song gwe zankam, Troask ano baju sal-sala teisyä kinzi. Karpus Bak mo golakë hli sok. Hen ano bukuna lop ta kinzi– nonol tangan dawem-dawem wenyaka. ^r 14 Tembaga nakon de kire-kire yang ta gwibin hip de zini in, Aleksander Bak, ^s zen mes asa dawemkam karek taka. Hwëna zen sa Bian onakon hlalulu. 15 Em hen em terya-tya gweblan, sap zen sërkam nëno mae mo tawa tabinsi husus gwe-gwibi'ira.

16 Pemerinta mo mam-mamna kim nonol asa taken-taken nëblak, dekam zini hom tangan asa nërzauk sonek. Tingan man asa hli da gukhak. Dikire Alap zëno mae mo karekna insa tap gulsuzimk. 17 Hwëna Bian Zën zep asa golek de ta zaka, hen sosonna ap golblaka– dekam de zëre hap de ol dawemna insa sowe henkam Yahudi srëm zini insa tonbiridan hapye. Bian dekam zep asa zëno mae mo jana ngi nakon zeser soneka– ëe dikim etan ëngaya gwen hap de ol dawemna insa tïngare Yahudi srëm zi hip golluwe gwizimdin hipye. 18 Zep Bian Yesus sa tïngare zi mo jala kon asa hil ti sone gwera, hëndep Zen sa asa drëne sera– zëre mo irik ginnik de gwë gwen hapye. Dikire zëre mo bosena teip nulsuk gweblak– hëndep denaban! In eiwa.

19 Priskila ne Akwila neka guzim, hen Onesiforus mo golak men zen lowehe gwenan, desa kitak anakan gubirida, “Paulus dawem ensa ep gol sonezimki.” 20 Erastus Bak Korintusk

^q 4:12 Paulus mae hap mes yap Tikikussu zer soneka: Timotius mo weinak dep de Efesusk syal gwen hap.

^r 4:13 Insa “dawem-dawem wenyä”kam ale gulku, Yunani olkam “tweran sopkam de buku”kam ale gulku. Kire bukuna zëno kitak de halamanna tweran sop en nakorena. Desa te-ala mamkam kap da gwëk. Zep san ha totore bukusa hom enlala gweblan daka, hwëna Alap mo ola bare naka mes yap. Aha dam gulsunnu hen: San ha bukuna in zëre mo tahakam de ale nabare naka?

^s 4:14 San ha Aleksander in, men zëbe hap denaka hen Nonol Timotiusnuk ale gulkuke? (1Tim 1:19-20nak) Ahana “Aleksander”kam de bosena Kis 19:33-34nak. Aleksander in mae hap mes yap Paulus mo tawa tabinni husus gwe-gwibirki: Sap zen tembaga nakon yang tabin dowal-dowalsa yang ta gwibirki– te-alakam de lidak ta gwibin hip.

gwëka. Hwëna Trofimus Bak man sang-sang gwëka, zebë Miletusk hli tak. ^t 21 Bahem dakal gwen, ki hwëna hi ngëp tamle gwennak esa song gwe zala. Yubelus Bak, Pudes, Linus, hen Klaudia Bak dawem ensa ebe hap nol soneblak. Hen kirekam– tïngare awe de aya-wal oso wal omye.

²² Dikire Bian emsa zergwë gwëk. Hen kïtak em in zen iwe lowe he'an, dikire Bian mo kwasang-kwasangna ebon mae onak lwa gwëk.

^t4:20 Erastus hup de ola emki Kis 19:22 hen Rom 16:23nak hlaun. Trofimus hup dena, emki Kis 20:4 hen 21:29nak hlaun.